

koa, baina uste dut gobernu aldaketak on egingo liekeela enpresa txikiei”, adierazi zuen.

Orain, negoziatioei heldu beharko diote bai batzuek eta bai besteek. Andrzej Duda presidentea, zeina PiSekoa den, iragarri du haren alderdiko hautagaiari aginduko diola gobernu osatzea, boto gehien jaso dituelako. Kasu horretan, eta PiSeko Morawiecki jarduneko lehen ministroak beharrezko botoak lortzen ez baditu, asteak edo hilabeteak igaro daitezke oposizioak gobernu eratzeko txanda izan arte.

EUROPAKO HURRENGO POTENTZIA

Asko aldatu da Polonia azken hamarkadetan. Munduko Bankuaren datuen arabera, 1990ean, bloke sozialista desegin zenean, Ukrainaren BPG per capita (7.610\$) Poloniarena baino %23 altuagoa zen (6.190\$), dolare parekideetan (PPP). 2020rako, ordea, Europar Batasunean (EB) hamabost urte egon eta gero, Poloniarena (35.300\$) Ukrainarena baino %169 altuagoa zen (13.100\$).

Merkatu bakarerrako sarbideari zor dio zati handi bat; horrez gain, Polonia da EBtik historian diru gehien jaso duen herrialdea, kohesiorako funtsetatik. 2004an, blokean sartu zenean, %19ko

langabezia tasa zeukan; gaur egun, %2 eta 3 artean dago, Europako ia baxuena.

Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundearen datuen arabera –eta prentsa anglosaxoiak aski nabarmendu du– egungo hazkunde ekonomikoari helduz gero, Poloniako batez besteko familia Erresuma Batukoa baino aberatsagoa izango da 2030erako dolare parekideetan.

Arlo ekonomikoan ez ezik, militarrean ere jauzi handia eman du herrialdeak. Armada eguneratuz joan da azken urteetan, AEBei eta Hego Koreari punta-ko material berria erosten, eta PiSek iragarri du Europako lur armada handiena izango duela laster.

EBko kideetatik, Polonia da Ukrainari laguntza militarra bidaltzearen alde gehien egin duen herrialdea. Lehena izan zen jetak bidaltzen, eta Alemaniari “begiak zabaltzeko” eskatu zion Morawieckik urtarrilean, Leopard tankeak bidaltzeko baimena exijitzen. “Ukraina Alemaniaren defentsa politikaren mende balego, ez litzateke existituko dagoeneko”, esan zion Der Spiegel elkarrizketa batean.

Ohikoa da PiSek Alemaniaren aurka-ko erretorika erabiltzea. Iazko irailean, gobernuak 1,3 bilioi euro ordaintzeko eskatu zion, argudiatuta ez zizkiola inoiz ordaindu Bigarren Mundu Gerrako kalte ordainak. Kanpaina zehar Donald Tusk Alemaniaren agente bat dela adierazi dute hainbatetan, eta PiSeko hainbat politikarik traidore deitu izan diote.

Baina ozpindu egin da Poloniaren eta Ukrainaren arteko harremana. Ukrainak garaua Europatik esportatzeko akordioa izan arren EBrekin, haren lau mugakidek –Polonia barne– debekua ezarri zioten, garau merkeak euren herrialdeetako nekazariei kalte egiten ziela esanez. PiSek bozka gehienak landa eremuan lortzen dituen ez zuen nahi nekazaririk uxatu. 2019ko hauteskundeetan Ipsos etxeak egindako ikerketa baten arabera, nekazarien %67k bozkatu zuten PiSen alde.

Ukrainak Munduko Merkataritza Erakundearen salatuko zituela iragarri zuen, eta tirabira diplomatiko batzuen ostean, Poloniak jakinarazi zuen ez ziola armamentu gehiago emango auzokoari. Orduan, baina, egon dira saiakerak tentsioa baretzeko.

Orain, ikusi beharko da ea oposizioak lortzen duen poloniarrek hautetsontzietan eragindako aldaketa erakundeetara eramatea. ●

LURRALDEA ETA ARKITEKTURA

Basapiztia

ULA IRURETAGOIENA

Berdin dio noiz irakurriko duzun honako hau, ez du gaurkotasunik galtzen eta. Aktualitateari itsatsita dago, egiturazko arazo bilakatuta. Seguruenik sistema oso baten muinean dagoen hezurretako bat. Eta ez da gure euskal eremura mugatzen, urrutiko herrialdeetan ere, berdina gertatzen da. Epidemikoa eta globala omen, beraz. Eskandalagarria, kezkgarria, bidegabea. Etengabeen protestak eta alarmak zabaltzen dituena. Hain tamaina handikoa den, ezen zaila dela gaintzen. Etxebizitzaren afera, hain zuzen ere.

Etxebizitzaren prezio altuak merkatu oso batek sostengatzen du; bankuek, legediek, etxebizitza politikek, hirigintzak. Mugarik gabeko turismoak eragiten du desorekan: udarako bigarren etxebizitza, hotelak, aldi baterako alokairuzko apartamentuak... Hego Euskal Herriko eraikitzaile handi batekin hizketaldian kontatu dit aurten 200 etxebizitza libre saldu dituela eraikitzen hasi orduko. Erosle profilaz galdetuta, klase ertain-altuko eta 50-60 urte bitartekoak direla esan dit, etxebizitza hobeko bat eskatzen dutenak. Eta higiezinen saltzaile batekin esan dit, belaunaldi honek merkatuan libre uzten dituen etxe apalagoak, estatubatuetar erosle-interesatuena zerrenda luzearen eskuetara doala. Ipar Euskal Herrian etxebizitza parkearen %40a bigarren etxebizitzak hartzen du, Paristarren uda-parke bat ematen du dagoeneko.

Iraileko albiste batek dio Andorrako Gobernuak atzerritarrei bertako etxebizitzetan inbertitzea galaraziko diela. Arazoaren dimentsioa noraino iritsiko zen tamainako erabakia hartzeko, kanpotar salerosketei zerga bat jarri bitarteko neurria izanik ere. Baina bada zeozer. Beste albiste batek dio, New Yorken airbnb bezalako plataformen apartamentu turistikoaren alokairuei debeku bat ezarri zaiela, egonaldien alokairu-denbora hilabete baino gehiago izan dadin. Turismoak eta higiezinen merkatuak irudika ezinezko tentakuluak izan behar ditu basapiztia eusteko salbuespen mugimenduez bakarrik hitz egiterik badugu oraindik. ●

Donald Tusk, KO Koalizio Zibikoko burua.